



Bloeiend slangenkruid op het industrieterrein
Foto: Tata Steel

Water en vuur

Duinbeheerders van PWN en Tata Steel slaan handen ineem

Tekst: Marion de Boo

Op het terrein van Tata Steel staan niet alleen hoogovens, maar er broeden ook patrijzen. Je vindt er zeldzame mossen en orchideeën. Daarom werkt de staalfabrikant nu samen met “buurman” PWN, om samen de duinen nog mooier te maken.



Icarusblauwtjes
Foto: Ronald van Wijk

Hoogovens en warmbandwalse-rijen, dampende schoorstenen en onafzienbare bergen kolen, erts en slakzand - bij een staalfabriek denk je niet meteen aan kostbare natuur. Maar niets is minder waar! Op het 750 hectare grote bedrijfsterrein van Tata Steel in IJmuiden staan niet alleen bedrijfsgebouwen. Je vindt er ook vochtige duinvalleien, kruidenrijke graslanden waar patrijzen broeden en stille, ongerepte eikenbossen met meidoorns van wel 150 jaar oud. In een achtergebleven berg zand huist een grote kolonie oeverzwaluwen en in de nestkast op een van de hoogovens broedt een slechtvalk. De zandhage-

dis koestert zich in het zonnetje en op zwoele voorjaarsnachten klinkt de ratelende roep van de rugstreeppad. Vorig jaar werd hier zelfs een voor Nederland nieuwe mossoort ontdekt, het kalkpurpersteeltje.

Samenwerking

“Op mijn fietstochten door de duinen had ik vaak voor de hekken van het staalbedrijf gestaan en me afgevraagd wat daarachter allemaal te vinden zou zijn”, vertelt PWN-ecoloog Dick Groenendijk. “En toen ineens belde Tata Steel met de vraag of we wilden komen praten! Ze wisten dat ze bijzondere natuur in huis hadden en

ze wilden een steentje bijdragen aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.” Zelf beheert PWN grote stukken duin aan weerszijden van het Noordzeekanaal, namelijk het Noord-Hollands Duinreservaat boven Wijk aan Zee en delen van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland onder IJmuiden. Het bedrijfsterrein van Tata Steel vormt de verbindende schakel tussen beide duinreservaten. Mei vorig jaar ondertekenden beide bureaus een overeenkomst. Ze maken nu een gezamenlijk natuurbeheerplan. Dick’s eerste terreinbezoek staat hem nog scherp voor de geest. “Het was eind mei of begin juni. De mensen van Tata Steel troonden me mee naar een speciale plek waar het hondskruid, een in Nederland uiterst zeldzame orchidee, massaal in bloei stond. En even later zag ik datzelfde hondskruid zomaar in de wegberm. Ik telde zomaar 25 planten op een plek waar toevallig geen maaisel in de berm was blijven liggen. Verder zag ik zandhagedissen en allerlei sprinkhanen, overal hoorde je nachtegale. Het is heel bizar en verrassend hoe grauwe industrie en topnatuur zich hier achter het hek voortdurend afwisselen.”

Beter bermbeheer

PWN heeft nu voorgesteld om niet alleen de plantsoenen rondom de bedrijfsgebouwen, maar ook de vele tientallen kilometers weg- en spoorberm binnen het industrieterrein ecologisch te gaan beheren. Dick: “Als je het maaisel afvoert, verschrompelt de berm. Dan verschijnen allerlei mooie soorten van schraal duingrasland, zoals geel walstro, kruipend stalkruid



Zandhagedissen
Foto: Jelger Herder

en nachtsilene, bitterkruid, bremraap, hondskruid en moeraswespenorchis. Bij een goed maai-beheer ontstaan prachtige, bloemrijke bermen en spoorbermen als linten in het landschap.” Straks krijgen deze planten meer geschikte groeiplekken en worden bestaande groeiplekken beter beschermd. En de nectar van die bloemen is weer een belangrijke voedselbron voor tientallen soorten duinvlinders, zoals kleine vuurvinder, hooibeestje, bruin zandoogje, heivlinder, bruin blauwtje en icarusblauwtje. Naarmate ze meer voedsel vinden, kunnen ze meer eitjes leggen en breiden deze soorten zich verder uit.

Verbinden

Op kaarten van zo’n 150 jaar geleden vormen de duinen nog een aaneengesloten geheel. Het graven van het Noordzeekanaal dat in 1876 openging betekende al een flinke barrière voor de natuur. En vanaf 1918 breidde het

industrieterrein van de Hoogovens zich steeds verder uit. “Vlinders of sprinkhanen trekken daar niet zomaar doorheen”, zegt Dick. “Maar er liggen genoeg kansen. Als je de stukken natuur en duin rondom de bedrijfsgebouwen en ook de vele weg- en spoorbermen binnen het bedrijfsterrein ecologisch gaat beheren, help je planten en dieren om gemakkelijker van noord naar zuid te trekken en andersom.” Goede verbindingen maken meer uitwisseling tussen verschillende populaties van een planten- of diersoort mogelijk. “Uitwisseling is gezond”, zegt Dick. “Dan heb je minder risico’s van versnippering, inteelt en plaatselijk uitsterven van soorten. Als soorten het goed doen binnen de hekken van Tata Steel, kunnen ze ook de populaties in de duinreservaten van PWN versterken en andersom. Sinds wij de duinen hier en daar meer laten stuiven, komen oeverzwaluwen van Tata Steel bij ons broeden en ook de rugstreeppadden van onze bureaus wagen de oversteek naar PWN-terreinen. Zij leggen in één nacht vele kilometers af, maar dan moeten ze wel een veilige route kunnen volgen. De zandhagedis is wat honkvaster, maar ook die breidt zich uit naar PWN-terreinen. Het grootste deel van het terrein van Tata Steel is overigens niet vrij toegankelijk, maar het bedrijf organiseert wel speciale natuurexcursies.” •

Dit artikel is met toestemming licht gewijzigd en overgenomen uit Landschap Noord-Holland

Patrijs

Foto: René van Rossum

